

EPA's medische immunologie

Inhoud

EPA 1 – Autorisatie diagnostiek.....	2
SubEPA 1.1 - Allergische ziekten	2
SubEPA 1.2 – Auto-immuunziekten en inflammatoire ziekten	3
SubEPA 1.3 - Hematologische maligniteiten	4
SubEPA 1.4 - Immuundeficiënties	5
SubEPA 1.5 - Transplantatie	7
EPA 2 – verlenen consult, deelname patiëntbespreking	8
SubEPA 2.1 - Allergische ziekten (basis).....	8
SubEPA 2.2 – Auto-immuunziekten en inflammatoire ziekten (basis).....	9
SubEPA 2.3 - Hematologische maligniteiten (basis).....	10
SubEPA 2.4 – Immuundeficiënties (basis)	12
SubEPA 2.5 – Transplantatie (basis)	13
SubEPA 2.6 - Allergische ziekten (verdieping).....	15
SubEPA 2.7 – Auto-immuunziekten en inflammatoire ziekten (verdieping)	16
SubEPA 2.8 - Hematologische maligniteiten (verdieping).....	17
SubEPA 2.9 - Immuundeficiënties (verdieping).....	18
SubEPA 2.10 – Transplantatie (verdieping).....	19
EPA 3 - Valideren/verifiëren en implementeren nieuwe methode	21
EPA 4 - Scholing medisch immunologie (niveau HLO, WO, postacademisch).....	22
EPA 5 - Organiseren en beoordelen interne/externe kwaliteitsbewaking	23
EPA 6 - Aansturen en problemen oplossen (deel)laboratorium	24
EPA 7 - Uitvoeren, rapporteren en opvolgen audit en PRI.....	25
EPA 8 – Opstellen jaarplan, managementreview en begroting. Betrokken bij aanschaf apparatuur. .	27
EPA 9 - Ontwerpen, uitvoeren en rapporteren wetenschappelijk onderzoek (t.b.v. innovatie medische immunologie)	29

EPA 1 – Autorisatie diagnostiek

Specificaties en beperkingen

- * Verrichten van autorisaties ter vrijgave of definitief maken van de uitslagen.
- * Interpretieren van onwaarschijnlijke/sterk afwijkende uitslagen (pre-analytische, analytische, post-analytische fouten, technische problemen en effect van medicatie).
- * Beoordelen of uitslagen al dan niet passen bij een patiënt dan wel bij andere relevante uitslagen.
- * Adviseren van aanvragers en toevoegen van benodigde bepalingen.
- * Kritisch evalueren van de instellingen van het LIS t.a.v. autorisatie, reflexdiagnostiek of andere algoritmes.

Relatie tot algemene competenties

- * Medisch handelen
- * Communicatie
- * Kennis & wetenschap
- * Professionaliteit

SubEPA 1.1 - Allergische ziekten

Vereiste kennis, vaardigheden en gedrag om deze EPA uit te voeren

Specifieke kennis:

- * Allergeen-specifiek IgE/IgG, totaal IgE, huidtesten, BAT, tryptase.
- * Pathofysiologie van allergische ziekten (symptomen, relevantie laboratoriebepalingen).
- * Kennis van relevante normen en richtlijnen.
- * Herkennen van patronen.
- * Kennis van de functionaliteit van het LIS.

Achtergrondkennis:

Epidemiologie, pathogenese, pathofysiologie en therapie van onder andere: atopisch eczeem, allergisch en niet-allergisch astma, bronchiale hyperreactiviteit, rinitis, conjunctivitis, urticaria, geneesmiddelen overgevoeligheid, voedselovergevoeligheid, extrinsieke allergische alveolitis.

Allergische overgevoeligheid (o.a. Type I, II, III en IV overgevoeligheid).

T-cel regulatie.

Specifieke immunotherapie (SIT, desensibilisatie).

Blokkerende antistoffen, kruisreactiviteit van antistoffen.

Vaardigheden:

- * Kent de grenzen van de eigen kennis en verantwoordelijkheden en handelt daarnaar.
- * Inschatten aan welke informatie de aanvrager behoefte heeft.
- * Ervaring met getallen en de duiding van afwijkingen.

Houding/gedrag:

- * Oplossend vermogen.
- * Kritisch t.a.v. resultaten.

Informatiebronnen om de voortgang te evalueren en verantwoord summatief bekwaam te verklaren

- * Gerapporteerde consulten
- * KPB's
- * Verzamelde casussen (5)

Bepalingen:

- * Allergeenspecifiek IgE en totaal IgE.
- * Huidtesten (plak en priktesten, DTH).
- * Basofiele granulocyten degranulatie/activatie testen (o.a. histamine release).
- * IgG antistoffen tegen allergenen, blokkerende antistoffen, type III allergie geassocieerde antistoffen.
- * Tryptase.

Geschatte fase waarin niveau 4 wordt bereikt

- * Aan het einde van module allergische ziekten (I.c).

SubEPA 1.2 – Auto-immuunziekten en inflammatoire ziekten

Vereiste kennis, vaardigheden en gedrag om deze EPA uit te voeren

Specifieke kennis:

- * Indirecte immuunfluorescentie (ANA, ANCA, weefsels), RIA, ELISA, immunoblot.
- * Pathofysiologie van auto-immuunziekten en inflammatoire ziekten (symptomen, relevantie laboratoriumbepalingen).
- * Functionaliteit van LIS en patiëntendossier.
- * Kennis van relevante normen en richtlijnen.
- * Herkennen van patronen.

Achtergrondkennis:

Epidemiologie, pathogenese, pathofysiologie en therapie van:

- * Systemische auto-immuunziekten: RA, SLE, Sjögren, MCTD, polymyositis, dermatomyositis, systemische sclerose en varianten, anti fosfolipiden syndromen, vasculitiden.
  - * Orgaanspecifieke auto-immuunziekten: Endocriene ziekten, nierziekten, maag-/darm-/leverziekten, dermatologische aandoeningen, hematologische aandoeningen, neurologische aandoeningen, cardiale aandoeningen
  - * Ontstekingsziekten (o.a. IBD, interstitiële longziekten)
  - * Auto-inflammatoire aandoeningen (o.a. FMF, CAPS, hyperIgD syndroom, TRAPS)
- Immunologische tolerantie
T-cel regulatie

Vaardigheden:

- * Kent de grenzen van de eigen kennis en verantwoordelijkheden en handelt daarnaar.
- * Inschatten aan welke informatie de aanvrager behoefte heeft.
- * Ervaring met getallen en de duiding van afwijkingen.

Houding/gedrag:

- * Oplossend vermogen.
- * Kritisch t.a.v. resultaten.

Informatiebronnen om de voortgang te evalueren en verantwoord summatief bekwaam te verklaren

- * Gerapporteerde consulten
- * KPB's
- * Verzamelde casussen (5)

Bepalingen:

- * Autoantistof bepalingen bij systemische en orgaanspecifieke auto-immuunziekten.
- * Autoantistof bepalingen bij paraneoplastische syndromen.
- * Methoden voor bepalingen autoantistoffen (o.a. ELISA, immunoblot, immunofluorescentie, RIA).
- * Complementbepalingen bij auto-immuunziekten.
- * HLA-typeringen in het kader van ziekteassociaties.

Geschatte fase waarin niveau 4 wordt bereikt

- * Aan het einde van module auto-immuunziekten en inflammatoire ziekten (I.b).

SubEPA 1.3 - Hematologische maligniteiten

Vereiste kennis, vaardigheden en gedrag om deze EPA uit te voeren**Specifieke kennis:**

- * Relevante normen en richtlijnen.
- * Normale en ontspoorde hematopoïese.
- * Functionaliteit van het LIS en patiëntendossier.

Achtergrondkennis

- * Epidemiologie, pathogenese, pathofysiologie en therapie van hematologische maligniteiten (MPN, MDS, leukemie, lymfoom, immunocytoom, mastocytose, multiple myeloom).
- * Standaard therapie protocollen (SKION, HOVON, EORTC).
- * Stamceltherapie (autoloog/allogeen).
- * Ontwikkelingen op het gebied van doelgerichte - en immuuntherapie.
- * Classificatiesystemen (WHO Classification of Tumors of Haematopoietic and Lymphoid Tissues, European Leukemia Network)

Vaardigheden:

- * Kent de grenzen van de eigen kennis en verantwoordelijkheden en handelt daarnaar.
- * Inschatten aan welke informatie de aanvrager behoefte heeft.
- * Ervaring met getallen en de duiding van afwijkingen.

Houding/gedrag:

- * Oplossend vermogen.
- * Kritisch t.a.v. resultaten.

Informatiebronnen om de voortgang te evalueren en verantwoord summatief bekwaam te verklaren

- * Gerapporteerde consulten
- * KPB's
- * verzamelde casussen (5)

Bepalingen:

- * Cytomorfologie van normaal bloed en beenmerg.
- * Cytomorfologie van tumorcellen in bloed en beenmerg van patiënten met hemato-oncologische aandoeningen (leukemie, multiple myeloom, lymfoom, CLL, immunocytoom, mastocytose).
- * Cytomorfologie van dysplasieën bij MDS (profilering).
- * Flowcytometrie van hematopoietische cellen in normaal bloed en beenmerg en bij patiënten met hemato-oncologische aandoeningen (lymfocyten subsets, immuunreconstitutie, hemato-oncologische aandoeningen, leukemieën, lymfomen, multiple myeloom, mastocytose, immunocytoom).
- * Flowcytometrie bij het vaststellen van restziekte bij patiënten met hemato-oncologische aandoeningen.
- * Moleculaire diagnostiek naar ziekte-geassocieerde afwijkingen bij patiënten met hemato-oncologische aandoeningen (waaronder leukemie, MDS, MPN, CLL, lymfomen, immunocytoom, mastocytose).
- * Moleculair onderzoek voor het vervolgen van ziekte (profilering).
- * Immunoglobulinen bepaling bij patiënten met hemato-oncologische aandoeningen (MGUS, lymfoom, immunocytoom, multiple myeloom, polyneuropathie).

Geschatte fase waarin niveau 4 wordt bereikt

- * Aan het einde van module hematologische maligniteiten (I.d).

SubEPA 1.4 - Immuundeficiënties

Vereiste kennis, vaardigheden en gedrag om deze EPA uit te voeren

Specifieke kennis:

- * Specifieke en aspecifieke humorale afweer.
- * Aangeboren en adaptieve cellulaire afweer.
- * Relevante normen en richtlijnen.
- * Functionaliteit van het LIS en patiëntendossier.

Achtergrondkennis

Protocol diagnostiek bij vermoeden van een afweerstoornis, opgesteld door de Interuniversitaire Werkgroep Immuundeficiënties:

- * Onderzoek bij recidiverende infecties van de luchtwegen en het KNO-gebied.
- * Onderzoek bij ongebruikelijke opportunistische infecties en bij algehele malaise en groeiachterstand.
- * Onderzoek bij ernstige en/of recidiverende infecties van huid/slijmvliezen of inwendige organen.

Epidemiologie, pathogenese, pathofysiologie en therapie van primaire immuundeficiënties:

- * T-cel deficiënties (o.a. SCID).
- * Antistofdeficiënties (o.a. XLA, CVID, Ig (subklasse)deficiënties).
- * Fagocyten stoornissen (o.a. CGD, LAD).
- * Defecten in complement, cytokinen, chemokinen en hun receptoren (ook MBL).
- * DNA-repair defecten (o.a. AT).

Epidemiologie, pathogenese, pathofysiologie en therapie van secundaire immuundeficiënties:

- * Virusgeïnduceerde deficiënties (o.a. HIV).
- * Iatrogene immuundeficiënties.
- * Ziektegerelateerde immuundeficiënties.

Vaardigheden:

- * Kent de grenzen van de eigen kennis en verantwoordelijkheden en handelt daarnaar.
- * Inschatten aan welke informatie de aanvrager behoefte heeft.
- * Ervaring met getallen en de duiding van afwijkingen.

Houding/gedrag:

- * Oplossend vermogen.
- * Kritisch t.a.v. resultaten.

Informatiebronnen om de voortgang te evalueren en verantwoord summatief bekwaam te verklaren

- * Gerapporteerde consulten
- * KPB's
- * Verzamelde casussen (5)

Bepalingen:

- * Immunoglobulinen bepalingen
- * Vaccinatie responsen in het kader van immuundeficiëntie screening.
- * Cytomorfologie van bloed en beenmerg bij patiënten met immuundeficiënties.
- * Flowcytometrie van hematopoietische cellen in normaal bloed en beenmerg en bij patiënten met immuundeficiënties.
- * Identificatie van antigeenspecifieke cellen (Elispot/tetrameren/CTLp).
- * Testen van lymfocyten functies (cytokinen, chemokinen en hun receptoren, lymfocytenactivatie en proliferatietesten, cytotoxiciteitstesten, DTH respons).
- * Testen van granulocyten en monoccyten functie (chemotaxie, fagocytose, intracellulaire killing).
- * Eiwit bepalingen in relatie tot de aspecifieke humorale afweer (complement, MBL, complement regulatie).
- * Moleculair onderzoek naar PID gerelateerde genen.

Geschatte fase waarin niveau 4 wordt bereikt

- * Aan het einde van de module immuundeficiënties (I.a).

SubEPA 1.5 - Transplantatie

Vereiste kennis, vaardigheden en gedrag om deze EPA uit te voeren

Specifieke kennis:

- * Kennis van de relevante bepalingen (zie bepalingenlijst transplantatie).
- * Kennis van WSMS van de WMDA.

Achtergrondkennis:

- * Epidemiologie, pathogenese, pathofysiologie en therapie van orgaanfalen
- * Epidemiologie, pathogenese, pathofysiologie en therapie van hematologische maligniteiten, immuundeficiënties en andere aandoeningen die in aanmerking komen voor stamceltransplantatie.
- * Stamceltherapie (autoloog/allogeen).
- * Werking van immuunsuppressiva.

Vaardigheden:

- * Kent de grenzen van de eigen kennis en verantwoordelijkheden en handelt daarnaar.
- * Inschatten aan welke informatie de aanvrager behoefte heeft.
- * Ervaring met getallen en de duiding van afwijkingen.

Houding/gedrag:

- * Oplossend vermogen.
- * Kritisch t.a.v. resultaten.

Informatiebronnen om de voortgang te evalueren en verantwoord summatief bekwaam te verklaren

- * Gerapporteerde consulten
- * KPB's
- * Verzamelde casussen (5)

Bepalingen:

- * HLA typering (SSP, SSO, qPCR/RT-PCR, SBT, NGS).
- * HLA antistof bepalingen (CDC HLA antistofscreening & identificatie, Solid Phase HLA antistofscreeningbepaling, Solid Phase single antigen HLA antistofidentificatiebepaling, ELISA HLA antistof screening/identificatie bepaling).
- * Kruisproeven (CDC kruisproef, flowcytometrische HLA-kruisproefbepaling).
- * Chimerisme bepaling mbv short Tandem Repeat of RT-PCR.
- * KIR-typering.

Geschatte fase waarin specifieke niveaus worden bereikt

- * Niveau 2: aan het einde van de module transplantatie (I.e).
- * Niveau 4: aan het einde van de profileringsmodule transplantatie (III).

EPA 2 – verlenen consult, deelname patiëntbespreking

SubEPA 2.1-2.4

Specificaties en beperkingen

* Adviseren van aanvragers m.b.t. uitslagen in combinatie met klinisch beeld en de in te zetten of na te bepalen laboratoriumbepalingen.

Relatie tot algemene competenties

- * Medisch handelen
- * Communicatie
- * Kennis & wetenschap
- * Professionaliteit

SubEPA 2.6-2.9 (verdieping)

Specificaties en beperkingen

* Adviseren van aanvragers m.b.t. uitzonderlijke combinaties van uitslagen en/of discrepanties tussen verschillende testsystemen.

Relatie tot algemene competenties

- * Medisch handelen
- * Communicatie
- * Kennis & wetenschap
- * Professionaliteit

SubEPA 2.1 - Allergische ziekten (basis)

Specificaties en beperkingen

* Adviseren van aanvragers m.b.t. uitslagen in combinatie met klinisch beeld en de in te zetten of na te bepalen laboratoriumbepalingen.

Relatie tot algemene competenties

- * Medisch handelen
- * Communicatie
- * Kennis & wetenschap
- * Professionaliteit

Vereiste kennis, vaardigheden en gedrag om deze EPA uit te voeren

Specifieke kennis:

- * Allergeen-specifiek IgE/IgG, totaal IgE, huidtesten, BAT, tryptase.
- * Pathofysiologie van allergische ziekten (symptomen, relevantie laboratoriumbepalingen).
- * Functionaliteit van LIS en patiëntendossier.

Achtergrondkennis:

Epidemiologie, pathogenese, pathofysiologie en therapie van onder andere: atopisch eczeem, allergisch en niet-allergisch astma, bronchiale hyperreactiviteit, rinitis, conjunctivitis, urticaria, geneesmiddelen overgevoeligheid, voedselovergevoeligheid, extrinsieke allergische alveolitis.

Allergische overgevoeligheid (o.a. Type I, II, III en IV overgevoeligheid).

T-cel regulatie.

Specifieke immunotherapie (SIT, desensibilisatie).

Blokkerende antistoffen, kruisreactiviteit van antistoffen.

Vaardigheden:

- * Is in staat onderscheid te maken tussen niet-complexe en complexe patiënt.
- * Kent grenzen van eigen kennis en verantwoordelijkheden en handelt daarnaar.
- * Inschatten aan welke informatie de aanvrager behoefte heeft.
- * Ervaring met getallen en de duiding van afwijkingen.

Houding/gedrag:

- * Dienstverlenende instelling en sturend richting medewerker en aanvrager
- * Coöperatieve houding naar de specialist om tot beleid t.a.v. de patiënt te komen.

Informatiebronnen om de voortgang te evalueren en verantwoord summatief bekwaam te verklaren

- * Gerapporteerde consulten
- * KPB's
- * Verzamelde casussen (5)

Bepalingen:

- * Allergeenspecifiek IgE en totaal IgE.
- * Huidtesten (plak en priktesten, DTH).
- * Basofiele granulocyten degranulatie/activatie testen (o.a. histamine release).
- * IgG antistoffen tegen allergenen, blokkerende antistoffen, type III allergie geassocieerde antistoffen.
- * Tryptase.

Geschatte fase waarin niveau 4 wordt bereikt

- * Aan het einde van module allergische ziekten (I.c).

SubEPA 2.2 – Auto-immuunziekten en inflammatoire ziekten (basis)**Vereiste kennis, vaardigheden en gedrag om deze EPA uit te voeren****Specifieke kennis:**

- * Indirecte immuunfluorescentie (ANA, ANCA, weefsels), RIA, ELISA, immunoblot.
- * Pathofysiologie van auto-immuunziekten en inflammatoire ziekten (symptomen, relevantie laboratoriumbepalingen).
- * Functionaliteit van LIS en patiëntendossier.

Achtergrondkennis:

Epidemiologie, pathogenese, pathofysiologie en therapie van:

- * Systemische auto-immuunziekten: RA, SLE, Sjögren, MCTD, polymyositis, dermatomyositis, systemische sclerose en varianten, antifosfolipiden syndromen, vasculitiden.
- * Orgaanspecifieke auto-immuunziekten: Endocriene ziekten, nierziekten, maag-/darm-/leverziekten, dermatologische aandoeningen, hematologische aandoeningen, neurologische aandoeningen, cardiale aandoeningen
- * Ontstekingsziekten (o.a. IBD, interstitiële longziekten)
- * Auto-inflammatoire aandoeningen (o.a. FMF, CAPS, hyperIgD syndroom, TRAPS)

Immunologische tolerantie

T-cel regulatie

Vaardigheden:

- * Is in staat onderscheid te maken tussen niet-complexe en complexe patiënt.
- * Kent grenzen van eigen kennis en verantwoordelijkheden en handelt daarnaar.
- * Inschatten aan welke informatie de aanvrager behoefte heeft.
- * Ervaring met getallen en de duiding van afwijkingen.

Houding/gedrag:

- * Dienstverlenende instelling en sturend richting medewerker en aanvrager
- * Coöperatieve houding naar de specialist om tot beleid t.a.v. de patiënt te komen.

Informatiebronnen om de voortgang te evalueren en verantwoord summatief bekwaam te verklaren

- * Gerapporteerde consulten
- * KPB's
- * Verzamelde casussen (5)

Bepalingen:

- * Autoantistof bepalingen bij systemische en orgaanspecifieke auto-immuunziekten.
- * Autoantistof bepalingen bij paraneoplastische syndromen.
- * Methoden voor bepalingen autoantistoffen (o.a. ELISA, immunoblot, immunofluorescentie, RIA).
- * Complementbepalingen bij auto-immuunziekten.
- * HLA-typeringen in het kader van ziekteassociaties.

Geschatte fase waarin niveau 4 wordt bereikt

- * Aan het einde van module auto-immuunziekten en inflammatoire ziekten (l.b).

SubEPA 2.3 - Hematologische maligniteiten (basis)

Vereiste kennis, vaardigheden en gedrag om deze EPA uit te voeren**Specifieke kennis:**

- * Cytomorfologie van normaal bloed en beenmerg en van patiënten met hemato-oncologische aandoeningen bij diagnose en onder behandeling.

- * Flowcytometrisch onderzoek van hematopoietische cellen in bloed en beenmerg van normale individuen en patiënten met hematologische maligniteiten bij diagnose en onder behandeling.
- * Moleculair onderzoek naar ziekte geassocieerde afwijkingen bij patiënten met hematologische maligniteiten bij diagnose en onder behandeling.
- * Pathofysiologie van hematologische maligniteiten (symptomen, relevantie laboratoriumbepalingen).
- * Functionaliteit van LIS en patiëntendossier.

Achtergrondkennis

- * Epidemiologie, pathogenese, pathofysiologie en therapie van hematologische maligniteiten (MPN, MDS, leukemie, lymfoom, immunocytoom, mastocytose, multiple myeloom).
- * Standaard therapie protocollen (SKION, HOVON, EORTC).
- * Stamceltherapie (autoloog/allogeen).
- * Ontwikkelingen op het gebied van doelgerichte - en immuuntherapie.
- * Classificatiesystemen (WHO Classification of Tumors of Haematopoietic and Lymphoid Tissues, European Leukemia Network)

Vaardigheden:

- * Is in staat onderscheid te maken tussen niet-complexe en complexe patiënt.
- * Kent grenzen van eigen kennis en verantwoordelijkheden en handelt daarnaar.
- * Inschatten aan welke informatie de aanvrager behoefte heeft.
- * Ervaring met getallen en de duiding van afwijkingen.

Houding/gedrag:

- * Dienstverlenende instelling en sturend richting medewerker en aanvrager
- * Coöperatieve houding naar de specialist om tot beleid t.a.v. de patiënt te komen.

Informatiebronnen om de voortgang te evalueren en verantwoord summatief bekwaam te verklaren

- * Gerapporteerde consulten
- * KPB's
- * Verzamelde casussen (5)

Bepalingen:

- * Cytomorfologie van normaal bloed en beenmerg.
- * Cytomorfologie van tumorcellen in bloed en beenmerg van patiënten met hemato-oncologische aandoeningen (leukemie, multiple myeloom, lymfoom, CLL, immunocytoom, mastocytose).
- * Cytomorfologie van dysplasieën bij MDS (profilering).
- * Flowcytometrie van hematopoietische cellen in normaal bloed en beenmerg en bij patiënten met hemato-oncologische aandoeningen (lymfocyten subsets, immuunreconstitutie, hemato-oncologische aandoeningen, leukemieën, lymfomen, multiple myeloom, mastocytose, immunocytoom).
- * Flowcytometrie bij het vaststellen van restziekte bij patiënten met hemato-oncologische aandoeningen.

- * Moleculaire diagnostiek naar ziekte-geassocieerde afwijkingen bij patiënten met hematologisch aandoeningen (waaronder leukemie, MDS, MPN, CLL, lymfomen, immunocytoom, mastocytose).
- * Moleculair onderzoek voor het vervolgen van ziekte (profilering).
- * Immunoglobulinen bepaling bij patiënten met hemato-oncologische aandoeningen (MGUS, lymfoom, immunocytoom, multiple myeloom, polyneuropathie).

Geschatte fase waarin niveau 4 wordt bereikt

- * Aan het einde van module hematologische maligniteiten (I.d).

SubEPA 2.4 – Immuundeficiënties (basis)

Vereiste kennis, vaardigheden en gedrag om deze EPA uit te voeren

Specifieke kennis:

- * Serum eiwit analyses: immunoglobulinen, complement
- * Flowcytometrisch onderzoek van hematopoietische cellen in bloed en beenmerg van normale individuen en patiënten met immuundeficiënties.
- * Onderzoek naar lymfocyten en granulocyten functies.
- * Moleculair onderzoek naar ziekte geassocieerde afwijkingen bij patiënten met immuundeficiënties.
- * Pathofysiologie van immuundeficiënties (symptomen, relevantie laboratoriumbepalingen).
- * Functionaliteit van LIS en patiëntendossier.

Achtergrondkennis

Protocol diagnostiek bij vermoeden van een afweerstoornis, opgesteld door de Interuniversitaire Werkgroep Immuundeficiënties:

- * Onderzoek bij recidiverende infecties van de luchtwegen en het KNO-gebied.
- * Onderzoek bij ongebruikelijke opportunistische infecties en bij algehele malaise en groeiachterstand.
- * Onderzoek bij ernstige en/of recidiverende infecties van huid/slijmvliezen of inwendige organen.

Epidemiologie, pathogenese, pathofysiologie en therapie van primaire immuundeficiënties:

- * T-cel deficiënties (o.a. SCID).
- * Antistofdeficiënties (o.a. XLA, CVID, Ig (subklasse)deficiënties).
- * Fagocyten stoornissen (o.a. CGD, LAD).
- * Defecten in complement, cytokinen, chemokinen en hun receptoren (ook MBL).
- * DNA-repair defecten (o.a. AT).

Epidemiologie, pathogenese, pathofysiologie en therapie van secundaire immuundeficiënties:

- * Virusgeïnduceerde deficiënties (o.a. HIV).
- * Iatrogene immuundeficiënties.
- * Ziektegerelateerde immuundeficiënties.

Vaardigheden:

- * Is in staat onderscheid te maken tussen niet-complexe en complexe patiënt.
- * Kent grenzen van eigen kennis en verantwoordelijkheden en handelt daarnaar.
- * Inschatten aan welke informatie de aanvrager behoefte heeft.
- * Ervaring met getallen en de duiding van afwijkingen.

Houding/gedrag:

- * Dienstverlenende instelling en sturend richting medewerker en aanvrager
- * Coöperatieve houding naar de specialist om tot beleid t.a.v. de patiënt te komen.

Informatiebronnen om de voortgang te evalueren en verantwoord summatief bekwaam te verklaren

- * Gerapporteerde consulten
- * KPB's
- * Verzamelde casussen (5)

Bepalingen:

- * Immunoglobulinen bepalingen
- * Vaccinatie responsen in het kader van immuundeficiëntie screening.
- * Cytomorfologie van bloed en beenmerg bij patiënten met immuundeficiënties.
- * Flowcytometrie van hematopoïetische cellen in normaal bloed en beenmerg en bij patiënten met immuundeficiënties.
- * Identificatie van antigeenspecifieke cellen (Elispot/tetrameren/CTLp).
- * Testen van lymfocyten functies (cytokinen, chemokinen en hun receptoren, lymfocytenactivatie en proliferatietesten, cytotoxiciteitstesten, DTH respons).
- * Testen van granulocyten en monoccyten functie (chemotaxie, fagocytose, intracellulaire killing).
- * Eiwit bepalingen in relatie tot de aspecifieke humorale afweer (complement, MBL, complement regulatie).
- * Moleculair onderzoek naar PID gerelateerde genen.

Geschatte fase waarin niveau 4 wordt bereikt

- * Aan het einde van de module immuundeficiënties (I.a).

SubEPA 2.5 – Transplantatie (basis)

Specificaties en beperkingen

- * Formuleren van advies aan aanvragers m.b.t. de geschiktheid van een donor voor stamceltransplantatie of solide orgaan transplantatie voor een niet-complexe patiënt (bijv. niet geïmmuniseerd, frequent HLA haplo type bij SCT patiënt).
- * Advies m.b.t. eventuele vervolgstappen.
- * Formuleren van advies aan aanvragers m.b.t. post-Tx-monitoring (DSA, chimerisme).
- * Formuleren van advies aan aanvragers m.b.t. HLA-ziekteassociaties of HLA-geassocieerde medicatie overgevoeligheid.
- * Communicatie naar de aanvrager middels consult of MDO onder begeleiding van de supervisor.

Relatie tot algemene competenties

- * Medisch handelen
- * Communicatie
- * Kennis & wetenschap
- * Professionaliteit

Vereiste kennis, vaardigheden en gedrag om deze EPA uit te voeren

Specifieke kennis:

- * Kennis van de relevante bepalingen (zie bepalingenlijst transplantatie).
- * Kennis van ETKAS, ESP (Eurotransplant) en levende-donor-transplantatieprogramma van het transplantatiecentrum en WSMS van de WMDA.

Specifieke kennis profileringsfase:

- * Gedetailleerde kennis van alternatieve donorprogramma's i.h.k.v. solide-orgaan-transplantatieprogramma (AM programma, HLAi programma, Cross-over programma).
- * Kennis van alternatieve matchingsstrategieën (functionele testen, in-silico-matching bijv. pirches/matchmaker, NK alloreactiviteit).
- * Gedetailleerde kennis van HLA en non-HLA factoren die transplantatie-uitkomst beïnvloeden.

Vaardigheden:

- * Is in staat onderscheid te maken tussen niet-complexe en complexe patiënt.
- * Kent grenzen van eigen kennis en verantwoordelijkheden en handelt daarnaar.
- * Inschatten aan welke informatie de aanvrager behoefte heeft.
- * Ervaring met getallen en de duiding van afwijkingen.

Houding/gedrag:

- * Dienstverlenende instelling en sturend richting medewerker en aanvrager
- * Coöperatieve houding naar de specialist om tot beleid t.a.v. de patiënt te komen.

Informatiebronnen om de voortgang te evalueren en verantwoord summatief bekwaam te verklaren

- * Consultrapporten (met autorisatie door supervisor)
- * KPB's
- * Notulen van patiëntbesprekingen
- * Verzamelde casussen (5)

Bepalingen:

- * HLA typering (SSP, SSO, qPCR/RT-PCR, SBT, NGS).
- * HLA antistof bepalingen (CDC HLA antistofscreening & identificatie, Solid Phase HLA antistofscreeningbepaling, Solid Phase single antigen HLA antistofidentificatiebepaling, ELISA HLA antistof screening/identificatie bepaling).
- * Kruisproeven (CDC kruisproef, flowcytometrische HLA-kruisproefbepaling).
- * Chimerisme bepaling mbv short Tandem Repeat of RT-PCR.
- * KIR-typering.

Geschatte fase waarin specifieke niveaus worden bereikt

- * Niveau 3: aan het einde van de module transplantatie (I.e).
- * Niveau 4: aan het einde van de profileringsmodule transplantatie (III).

SubEPA 2.6 - Allergische ziekten (verdieping)

Specificaties en beperkingen

* Adviseren van aanvragers m.b.t. uitzonderlijke combinaties van uitslagen en/of discrepanties tussen verschillende testsystemen.

Relatie tot algemene competenties

- * Medisch handelen
- * Communicatie
- * Kennis & wetenschap
- * Professionaliteit

Vereiste kennis, vaardigheden en gedrag om deze EPA uit te voeren

Specifieke kennis:

- * Gedetailleerd t.a.v. uitzonderlijke ziektebeelden en uitzonderingen in de diagnostiek.
- * Gedetailleerd t.a.v. verschillende testsystemen (ISAC).

Achtergrondkennis:

Epidemiologie, pathogenese, pathofysiologie en therapie van onder andere:

- * Atopisch eczeem, allergisch en niet-allergisch astma, bronchiale hyperreactiviteit, rinitis, conjunctivitis, urticaria, geneesmiddelenovergevoeligheid, voedselovergevoeligheid, extrinsieke allergische alveolitis.
- * Allergische overgevoeligheid (o.a. type I, II, III en IV overgevoeligheid).
- * T-cel regulatie.
- * Specifieke immunotherapie (SIT, desensibilisatie).
- * Blokkerende antistoffen, kruisreactiviteit van antistoffen.

Vaardigheden:

- * Is in staat onderscheid te maken tussen niet-complexe en complexe patiënt.
- * Kent de grenzen van de eigen kennis en verantwoordelijkheden en handelt daarnaar.

Houding/gedrag:

- * Dienstverlenende instelling en sturend richting medewerker en aanvrager.

Informatiebronnen om de voortgang te evalueren en verantwoord summatief bekwaam te verklaren

- * Gerapporteerde consulten
- * KPB's
- * Verzamelde casussen (5)

Bepalingen:

- * Allergeenspecifiek IgE en totaal IgE.
- * Huidtesten (plak- en priktesten, DTH).
- * Basofiele granulocyten degranulatie/activatietesten (o.a. histamine release).
- * IgG antistoffen tegen allergenen, blokkerende antistoffen, type III allergie geassocieerde antistoffen.

* Tryptase

Geschatte fase waarin niveau 4 wordt bereikt

* Aan het einde van profileringsmodule allergische ziekten (III).

SubEPA 2.7 - Auto-immuunziekten en inflammatoire ziekten (verdieping)

Vereiste kennis, vaardigheden en gedrag om deze EPA uit te voeren

Specifieke kennis:

- * Gedetailleerd t.a.v. uitzonderlijke ziektebeelden en uitzonderingen in de diagnostiek.
- * Gedetailleerd t.a.v. overlapbeelden van auto-immuunziekten en inflammatoire ziekten.
- * Gedetailleerd t.a.v. verschillende testsystemen (solid-phase versus IIF, verschillen tussen diverse solid-phase assays).

Achtergrondkennis:

Epidemiologie, pathogenese, pathofysiologie en therapie van:

- * Systemische auto-immuunziekten: RA, SLE, Sjögren, MCTD, polymyositis, dermatomyositis, systemische sclerose en varianten, anti-fosfolipiden syndromen, vasculitiden.
- * Orgaanspecifieke auto-immuunziekten: Endocriene ziekten, nierziekten, maag-/darm-/leverziekten, dermatologische aandoeningen, hematologische aandoeningen, neurologische aandoeningen, cardiale aandoeningen
- * Ontstekingsziekten (o.a. IBD, interstitiële longziekten)
- * Auto-inflammatoire aandoeningen (o.a. FMF, CAPS, hyperIgD syndroom, TRAPS)

Immunologische tolerantie

T-cel regulatie

Vaardigheden:

- * Is in staat onderscheid te maken tussen niet-complexe en complexe patiënt.
- * Kent de grenzen van de eigen kennis en verantwoordelijkheden en handelt daarnaar.

Houding/gedrag:

- * Dienstverlenende instelling en sturend richting medewerker en aanvrager.

Informatiebronnen om de voortgang te evalueren en verantwoord summatief bekwaam te verklaren

- * Gerapporteerde consulten
- * KPB's
- * Verzamelde casussen (5)

Bepalingen:

- * Autoantistof bepalingen bij systemische en orgaanspecifieke auto-immuunziekten.
- * Autoantistof bepalingen bij paraneoplastische syndromen.
- * Methoden voor bepalingen autoantistoffen (o.a. ELISA, immunoblot, immunofluorescentie, RIA).
- * Complementbepalingen bij auto-immuunziekten.

- * HLA-typeringen in het kader van ziekteassociaties.

Geschatte fase waarin niveau 4 wordt bereikt

- * Aan het einde van profileringsmodule auto-immuunziekten en inflammatoire ziekten (III).

SubEPA 2.8 - Hematologische maligniteiten (verdieping)

Vereiste kennis, vaardigheden en gedrag om deze EPA uit te voeren

Specifieke kennis:

- * Cytomorfologie kennis van dysplasieën bij MDS.
- * Flowcytometrisch onderzoek: MRD bepalingen bij hematologische maligniteiten.
- * Moleculair onderzoek naar ziekte geassocieerde afwijkingen bij patiënten met hematologische maligniteiten: MRD bepalingen bij hematologische maligniteiten.
- * Pathofysiologie van hematologische maligniteiten: symptomen, relevantie laboratoriumbepalingen.
- * Functionaliteit van LIS en patiëntendossier.

Achtergrondkennis

- * Epidemiologie, pathogenese, pathofysiologie en therapie van hematologische maligniteiten (MPN, MDS, leukemie, lymfoom, immunocytoom, mastocytose, multiple myeloom).
- * Standaard therapie protocollen (SKION, HOVON, EORTC).
- * Stamceltherapie (autoloog/allogeen).
- * Ontwikkelingen op het gebied van doelgerichte - en immuuntherapie.
- * Classificatiesystemen (WHO Classification of Tumors of Haematopoietic and Lymphoid Tissues, European Leukemia Network)

Vaardigheden:

- * Is in staat onderscheid te maken tussen niet-complexe en complexe patiënt.
- * Kent grenzen van eigen kennis en verantwoordelijkheden en handelt daarnaar.

Houding/gedrag:

- * Dienstverlenende instelling en sturend richting medewerker en aanvrager.
- Informatiebronnen om de voortgang te evalueren en verantwoord summatief bekwaam te verklaren
- * Gerapporteerde consulten
  - * KPB's
  - * Verzamelde casussen (5)

Bepalingen:

- * Cytomorfologie van normaal bloed en beenmerg.
- * Cytomorfologie van tumorcellen in bloed en beenmerg van patiënten met hemato-oncologische aandoeningen (leukemie, multiple myeloom, lymfoom, CLL, immunocytoom, mastocytose).
- * Cytomorfologie van dysplasieën bij MDS (profilering).
- * Flowcytometrie van hematopoietische cellen in normaal bloed en beenmerg en bij patiënten met hemato-oncologische aandoeningen (lymfocyten subsets, immuunreconstitutie, hemato-oncologische aandoeningen, leukemieën, lymfomen, multiple myeloom, mastocytose, immunocytoom).

- * Flowcytometrie bij het vaststellen van restziekte bij patiënten met hemato-oncologische aandoeningen.
- * Moleculaire diagnostiek naar ziekte-geassocieerde afwijkingen bij patiënten met hemato-oncologische aandoeningen (waaronder leukemie, MDS, MPN, CLL, lymfomen, immunocytoom, mastocytose).
- * Moleculair onderzoek voor het vervolgen van ziekte (profiëring).
- * Immunoglobulinen bepaling bij patiënten met hemato-oncologische aandoeningen (MGUS, lymfoom, immunocytoom, multiple myeloom, polyneuropathie).

Geschatte fase waarin niveau 4 wordt bereikt

- * Aan het einde van de profileringsmodule hematologische maligniteiten (III).

SubEPA 2.9 - Immuundeficiënties (verdieping)

Vereiste kennis, vaardigheden en gedrag om deze EPA uit te voeren

Specifieke kennis:

- * Uitgebreidere thematische kennis op het gebied van immuundeficiënties en/of diagnostiek die hiervoor wordt ontwikkeld of wordt geïmplementeerd.
- * Pathofysiologie van immuundeficiënties (symptomen, relevantie laboratoriumbepalingen).
- * Functionaliteit van LIS en patiëntendossier.

Achtergrondkennis

Protocol diagnostiek bij vermoeden van een afweerstoornis, opgesteld door de Interuniversitaire Werkgroep Immuundeficiënties:

- * Onderzoek bij recidiverende infecties van de luchtwegen en het KNO gebied.
- * Onderzoek bij ongebruikelijke opportunistische infecties en bij algehele malaise en groeiachterstand.
- * Onderzoek bij ernstige en/of recidiverende infecties van huid/slijmvliezen of inwendige organen.

Epidemiologie, pathogenese, pathofysiologie en therapie van primaire immuundeficiënties:

- * T-cel deficiënties (o.a. SCID).
- * Antistofdeficiënties (o.a. XLA, CVID, Ig (subklasse)deficiënties).
- * Fagocyten stoornissen (o.a. CGD, LAD).
- * Defecten in complement, cytokinen, chemokinen en hun receptoren (ook MBL).
- * DNA-repair defecten (o.a. AT).

Epidemiologie, pathogenese, pathofysiologie en therapie van secundaire immuundeficiënties:

- * Virusgeïnduceerde deficiënties (o.a. HIV).
- * Iatrogene immuundeficiënties.
- * Ziektegerelateerde immuundeficiënties.

Vaardigheden:

- * Is in staat onderscheid te maken tussen niet-complexe en complexe patiënt.
- * Kent de grenzen van de eigen kennis en verantwoordelijkheden en handelt daarnaar.

Houding/gedrag:

- * Dienstverlenende instelling en sturend richting medewerker en aanvrager.

Informatiebronnen om de voortgang te evalueren en verantwoord summatief bekwaam te verklaren

- * Gerapporteerde consulten
- * KPB's
- * Verzamelde casussen (5)

Bepalingen:

- * Immunoglobulinen bepalingen
- * Vaccinatie responsen in het kader van immuundeficiëntie screening.
- * Cytomorfologie van bloed en beenmerg bij patiënten met immuundeficiënties.
- * Flowcytometrie van hematopoïetische cellen in normaal bloed en beenmerg en bij patiënten met immuundeficiënties.
- * Identificatie van antigeenspecifieke cellen (Elispot/tetrameren/CTLp).
- * Testen van lymfocyten functies (cytokinen, chemokinen en hun receptoren, lymfocytenactivatie en proliferatietesten, cytotoxiciteitstesten, DTH respons).
- * Testen van granulocyten en monoccyten functie (chemotaxie, fagocytose, intracellulaire killing).
- * Eiwit bepalingen in relatie tot de aspecifieke humorale afweer (complement, MBL, complement regulatie).
- * Moleculair onderzoek naar PID gerelateerde genen.

Geschatte fase waarin niveau 4 wordt bereikt

- * Aan het einde van de profileringsmodule immuundeficiënties (III).

SubEPA 2.10 – Transplantatie (verdieping)

Specificaties en beperkingen

- * Formuleren van advies aan aanvragers m.b.t. de geschiktheid van een donor voor stamceltransplantatie of solide orgaan transplantatie voor een complexe patiënt (bijv. geïmmuniseerd, infrequent HLA haplo type bij SCT patiënt).
- * Advies m.b.t. eventuele vervolgstappen.
- * Formuleren van advies aan aanvragers m.b.t. post-Tx-monitoring (DSA, chimerisme).
- * Formuleren van advies aan aanvragers m.b.t. HLA-ziekteassociaties of HLA-geassocieerde medicatie overgevoeligheid.
- * Communicatie naar de aanvrager middels consult of MDO onder begeleiding van de supervisor.

Relatie tot algemene competenties

- * Medisch handelen
- * Communicatie
- * Kennis & wetenschap
- * Professionaliteit

Vereiste kennis, vaardigheden en gedrag om deze EPA uit te voeren

Specifieke kennis:

- * Kennis van de relevante bepalingen (zie bepalingenlijst transplantatie).

* Kennis van ETKAS, ESP (Eurotransplant) en levende-donor-transplantatieprogramma van het transplantatiecentrum en WSMS van de WMDA.

Specifieke kennis profileringsfase:

- * Gedetailleerde kennis van alternatieve donorprogramma's i.h.k.v. solide-orgaan-transplantatieprogramma (AM programma, HLAi programma, Cross-over programma).
- * Kennis van alternatieve matchingsstrategieën (functionele testen, in-silico-matching bijv. pirches/matchmaker, NK alloreactiviteit).
- * Gedetailleerde kennis van HLA en non-HLA factoren die transplantatie-uitkomst beïnvloeden.

Vaardigheden:

- * Is in staat onderscheid te maken tussen niet-complexe en complexe patiënt.
- * Kent grenzen van eigen kennis en verantwoordelijkheden en handelt daarnaar.

Houding/gedrag:

- * Dienstverlenende instelling, kritisch en verzamelt informatie.
- * Coöperatieve houding naar de specialist om tot beleid t.a.v. de patiënt te komen.

Informatiebronnen om de voortgang te evalueren en verantwoord summatief bekwaam te verklaren

- * Consultrappen (met autorisatie door supervisor)
- * KPB's
- * Notulen van patiëntbesprekingen

Bepalingen:

- * HLA typeringen (SSP, SSO, qPCR/RT-PCR, SBT, NGS).
- * HLA antistof bepalingen (CDC HLA antistofscreening & identificatie, Solid Phase HLA antistofscreeningbepaling, Solid Phase single antigen HLA antistofidentificatiebepaling, ELISA HLA antistof screening/identificatie bepaling).
- * Kruisproeven (CDC kruisproef, flowcytometrische HLA-kruisproefbepaling).
- * Chimerisme bepaling mbv short Tandem Repeat of RT-PCR.
- * KIR-typering.

Geschatte fase waarin niveau 4 wordt bereikt

- * Aan het einde van de profileringsmodule transplantatie (III).

EPA 3 - Valideren/verifiëren en implementeren nieuwe methode

Specificaties en beperkingen:

- * Acceptatiecriteria vaststellen.
- * Validatie- of verificatieplan maken.
- * Plan van aanpak maken (planning en materiële en personele middelen).
- * Validatie/verificatie (laten) uitvoeren en beoordelen.
- * Rapportage controleren en voltooien.
- * Voorbereiding, uitvoering en opvolging van een monsterstroomanalyse m.b.v. een set geselecteerde patiëntmonsters.
- * Implementeren nieuwe methode in de diagnostische praktijk.

Vereiste kennis:

- * Kennis van validaties en verificaties conform de ISO15189 norm.
- * Kennis van apparatuur/methoden.
- * Kennis van standaardisatie, QC en acceptatiecriteria.

Vereiste vaardigheid:

- * Aansturen van medewerkers.
- * Weet draagvlak en enthousiasme te creëren.
- * Is in staat om projectmatig te werken.

Vereiste houding/gedrag:

- * Neemt leiding in het validatieproces.
- * Delegeert en vult aan waar nodig.
- * Kritische houding met oog voor diepgang.

Informatiebronnen:

- * Plan van aanpak
- * Validatie- of verificatieplan
- * Validatie- of verificatierapport
- * Projectbeoordeling

Geschatte fase van de opleiding/stage waarop niveau 4 (ongesuperviseerd) moet worden bereikt:

- * Aan einde van de opleiding.

EPA 4 - Scholing medisch immunologie (niveau HLO, WO, postacademisch)

Specificaties en beperkingen:

- * Verzorgen van onderwijs tijdens de opleiding van laboratoriummedewerkers.
- * Verzorgen van onderwijs tijdens na- en bijscholing voor laboratoriummedewerkers.
- * Verzorgen van onderwijs t.a.v. nieuwe bepalingen, analyseapparatuur of onderzoeksprotocollen.
- * Verzorgen van onderwijs aan diverse beroepsgroepen in de gezondheidszorg, waaronder coassistenten en AIOS.
- * Geven van presentaties met een opleidingsdoel in patiëntbesprekingen en medisch wetenschappelijke bijeenkomsten.
- * Begeleiden van stagiaires voor een wetenschappelijke stage.
- * Schrijven van artikelen met een opleidingsdoel in inhoudelijk relevante boeken en tijdschriften

Vereiste kennis:

- * Heeft specifieke kennis over het onderwerp en de context daarvan voor de doelgroep.

Vereiste vaardigheid:

- * Leerdoelen vaststellen.
- * Communicatieve en didactische vaardigheden.
- * Didactische hulpmiddelen (dia's, opdrachten) effectief inzetten.
- * Vakinhoudelijke kennis begrijpelijk voor toehoorders uitleggen en opschrijven.
- * Bewust van het kennisniveau van de toehoorders en past de presentatie daarop aan.
- * Beoordelen tijdens en na presentaties of de toehoorders de juiste kennis tot zich hebben genomen, de leerstof begrijpen en kunnen toepassen.
- * Is in staat de toehoorders actief bij het onderwerp te betrekken.

Vereiste houding/gedrag:

- * Betreft deelnemers actief bij de kennisverwerking/verwerving.
- * Sensitief voor begripsniveau deelnemers en past daarop zo nodig de werkwijze/instructie/overdracht aan.

Informatiebronnen:

- * KPB's
- * Documentatie van de presentaties
- * 360°-feedback van de doelgroep

Geschatte fase van de opleiding/stage waarop niveau 4 (ongesuperviseerd) moet worden bereikt:

- * Aan het eind van de opleiding.

EPA 5 - Organiseren en beoordelen interne/externe kwaliteitsbewaking

Specificaties en beperkingen:

- * Interne QC: op de hoogte zijn en kunnen toepassen van QC-regels (bv Westgard-regels, biologische en analytische variatie).
- * Externe QC: interpretatie uitslagen rondzendingen.
- * Trendanalyses.
- * Apparatuur vergelijk.
- * Berekening referentiewaarden.
- * De AIOS is in staat QC-rapporten te beoordelen, afwijkingen te constateren, corrigerende of preventieve maatregelen te nemen en op te volgen.

Vereiste kennis:

- * Heeft kennis van regels en principes van in- en externe QC.
- * Heeft kennis van apparatuur/methoden.
- * Heeft kennis van medische en analytische criteria.
- * Heeft kennis van basale (bio)statistiek, waaronder biologische variatie/berekening referentiewaarden.

Vereiste vaardigheid:

- * Denkt gestructureerd en methodisch.
- * Vertaalt resultaten QC van analysemethoden naar oordeel over kwaliteit met gevolg voor het medisch handelen.

Vereiste houding/gedrag:

- * Oplossingsgericht met duidelijk afspraken wanneer kwaliteit acceptabel is.

Informatiebronnen:

- * KPB's
- * Beoordeling QC-rapporten (intern/extern/trendanalyses/apparatuur vergelijk)

Geschatte fase van de opleiding/stage waarop niveau 4 (ongesuperviseerd) moet worden bereikt:

- * Aan het eind van de opleiding.

EPA 6 - Aansturen en problemen oplossen (deel)laboratorium

Specificaties en beperkingen:

- * Bijdragen aan organisatie en sturing binnen het laboratorium op alle niveaus (van test tot kliniek).
Is eerste aanspreekpunt voor manager en hoofdanalist.
- * HRM/personeelsmanagement toepassen in dagelijkse praktijk, zoals bijdragen aan opstellen werkrooster, bijhouden van competenties, selectie van nieuwe medewerkers, beslechten van conflicten.
- * Plannen en voorzitten van werkbesprekingen.

Vereiste kennis:

- * Ingangskompetenties laboratoriummedewerkers.
- * Functieomschrijvingen van de medewerkers.

Vereiste vaardigheid:

- * Vergaderingen leiden.
- * Team aansturen.
- * Luisteren en spiegelen.
- * Motiveert en begeleidt medewerkers.
- * Op de hoogte van en is, indien mogelijk, betrokken bij sollicitatiegesprekken, beoordelingsgesprekken en het opstellen van opleidingsplan.

Vereiste houding/gedrag:

- * Hard op de inhoud, zacht op de relatie.

Informatiebronnen:

- * KPB's
- * 360°-feedback

Geschatte fase van de opleiding/stage waarop niveau 4 (ongesuperviseerd) moet worden bereikt:

- * Aan het eind van de opleiding.

EPA 7 - Uitvoeren, rapporteren en opvolgen audit en PRI

Specificaties en beperkingen:

- * Bijdragen aan voorbereiding, uitvoering en afhandeling van interne audits volgens het kwaliteitssysteem van het laboratorium.
- * Een verbetermaatregel initiëren, draagvlak creëren en afronden middels de 4O-systematiek (oorzaak, omvang, oplossing, operationaliteit).
- * Toepassing risicomanagement conform ISO15189 op het laboratorium.
- * Opstellen & uitwerken en beschrijven van een prospectieve risico inventarisatie (PRI) samen met (hoofd)analist of kwaliteitsfunctionaris. Dit kan ook een theoretische PRI zijn.
- * Opstellen van een plan van aanpak naar aanleiding van een PRI.
- * Bespreken van de uitkomsten en implementeren van maatregelen naar aanleiding van een PRI.

Vereiste kennis:

- * Kent de opbouw en essentie van de ISO 15189 norm (inclusief risicomanagement) en het kwaliteitshandboek van het laboratorium.
- * Heeft kennis van proces van interne audit door instructie van de kwaliteitsfunctionaris.
- * Kennis van de 4 O-systematiek en verbetermanagement.
- * Kennis van verschillende methodes voor een PRI (b.v. HFMEA).

Vereiste vaardigheid:

- * In beperkte tijd een laboratoriumproces beoordelen.
- * In staat onduidelijkheden/onvolkomenheden t.o.v. de ISO15189 norm te benoemen.
- * In staat een ordelijk rapport schrijven en de resultaten te presenteren.
- * Creëren van draagvlak voor een verbetermaatregel en weet om te gaan met gevoeligheden rondom implementatie van verbetermaatregelen.
- * In staat tot samenwerken.
- * Projectmatig werken.
- * Communicatief vaardig.
- * Open voor feedback en input van een breed spectrum aan deelnemers.
- * Bewust van het belang van risicomanagement.

Vereiste houding/gedrag:

- * Kritisch en opbouwend.
- * Verzamelt informatie

Informatiebronnen:

- * KPB's
- * Auditrapporten
- * Verbetermaatregelen conform 4O
- * Instructie kwaliteitsfunctionaris
- * Beoordeling supervisor en opleider
- * Kwaliteitscursus ISO15189
- * Verslag/uitwerking PRI

Geschatte fase van de opleiding/stage waarop niveau 4 (ongesuperviseerd) moet worden bereikt:

* Aan het eind van de opleiding.

EPA 8 – Opstellen jaarplan, managementreview en begroting. Betrokken bij aanschaf apparatuur.

Specificaties en beperkingen:

- * Bijdrage bij het opstellen van jaarplan en de te behalen doelen voor het betreffende jaar.
- * Bijdrage leveren aan het schrijven van het managementreview met een terugblik op het jaar ten aanzien van de afgesproken doelen.
- * Deelnemen aan begrotingscyclus: opstellen van (deel)begroting van het laboratorium.
- * Betrokken zijn bij de aanschaf nieuwe apparatuur.

Vereiste kennis:

- * Heeft de managementcursus FMLS gevolgd.
- * Kent en doorziet het functioneren van de laboratoriumorganisatie.
- * Kent de positie van het laboratorium binnen de divisie en/of het ziekenhuis.
- * Heeft kennis van het kwaliteitsmanagementsysteem.
- * Heeft kennis van laboratorium/ziekenhuisfinanciering.
- * Aanschaf apparatuur:
  - Vakinhoudelijke kennis
  - Kennis t.a.v. opstellen financiële kaders.
  - Kennis van juridische richtlijnen t.a.v. aanschaf apparatuur indien van toepassing.
  - Kennis van de markt.

Vereiste vaardigheid:

- * Overzicht van de laboratoriumorganisatie.
- * Werken met KPI's en de opvolging daarvan.
- * Bondig formuleren.
- * Financieel inzicht.
- * M.b.t. aanschaf apparatuur:
  - In staat met meerdere disciplines samen te werken: inkoop en divisie voor financiën en juridische richtlijnen; deskundigen voor vakinhoudelijke kaders; firma's voor marktorientatie.
  - In staat overzicht te houden van op aankoop traject.
  - In staat bij alle partijen de juiste verwachtingen en actielijsten te beleggen.
- * Project managen.

Vereiste houding/gedrag:

- * Leidinggevend
- * Professioneel met visie
- * Projectmanagement

Informatiebronnen:

- * KPB's
- * (Deel) jaarplan
- * (Deel) managementreview
- * (Deel) begroting
- * Rapport aanschaf en implementatie van apparatuur

* Beoordeling supervisor en opleider

Geschatte fase van de opleiding/stage waarop niveau 4 (ongesuperviseerd) moet worden bereikt:

* Aan het eind van de opleiding.

EPA 9 - Ontwerpen, uitvoeren en rapporteren wetenschappelijk onderzoek (t.b.v. innovatie medische immunologie)

Specificaties en beperkingen:

- * Kan zelfstandig wetenschappelijke informatie verzamelen, interpreteren en presenteren.
- * Is betrokken bij medisch wetenschappelijk onderzoek/trials (inclusief biobanken, datamanagement).

Vereiste kennis:

- * Kennis van de laatste literatuur en richtlijnen t.a.v. het onderwerp van de studie.
- * Kennis van richtlijnen van de METC t.a.v. medisch wetenschappelijk onderzoek.
- * Kennis van statistische analyse van laboratorium (big) data in combinatie met klinische data met softwareondersteuning van bijvoorbeeld SPSS.
- * Is op de hoogte van de medische/logistieke behoeften en kerngetallen van patiënten aanbod, specialismen in huis en financiële middelen.

Vereiste vaardigheid:

- * Is in staat nieuwe inzichten over te brengen naar medische collega's en eventueel farmaceutische industrie.
- * Is wetenschappelijk kritisch en nauwkeurig.
- * Is in staat nieuwe bevindingen op te schrijven en te beoordelen in een poster of artikel.

Vereiste houding/gedrag:

- * Nieuwsgierig, wetenschappelijk geïnteresseerd, positief kritisch, innovatief, initiatiefrijk.

Informatiebronnen:

- * Verslag/rapportage van de AIOS
- * Antwoorden op vragen van onderzoekers
- * Publicaties
- * Onderzoeksprotocollen
- * KPB's
- * Beoordeling dedicated supervisor en opleider

Geschatte fase van de opleiding/stage waarop niveau 4 (ongesuperviseerd) moet worden bereikt:

- * Aan het eind van de opleiding.